

Zo nu en dan, vrij regelmatig overigens, verschijnen in bladen en tijdschriften klachten over mieren, die de huizen binnendringen en dan tot grote last worden voor de huismoeders, wegens het opzoeken van en het doordringen binnen vaatwerk met zoete stoffen.

Nu las ik ergens, dat een mierenkenner de last, die hij binnenshuis van mieren ondervond, tot een minimum wist te beperken door de aantrekkelijke voedingsmiddelen zo hoog mogelijk te plaatsen. Aan deze raad, tegenstrijdig met klachten, dat mieren deze stoffen weten te vinden, ook al plaatst men ze menselijkerwijs gesproken buiten hun bereik, werd ik herinnerd door een geval, dat zich nu al enkele jaren afspeelt in mijn voortuintje (geen concurrentie, heer Houtman!)

In dat tuintje staat een prunus, geënt op een sleedoorn, die een stammetje heeft gevormd van ongeveer 5 cm doorsnede. Rondom deze prunus slaan ieder jaar wortelloten op van de sleedoorn. De laatste worden door mieren sterk geïnfecteerd met bladluizen. Wonderlijk genoeg staat de prunus daar middenin, totaal vrij van bladluizen. Daar wel vaststaat, dat de mieren hier de leiding hebben, moeten we een andere verklaring voor het geval zoeken, dan de schijnbaar voor de hand liggende: de gespecialiseerde smaak van de bladluizen.

Er schijnt nl. een onloochenbare correlatie te bestaan tussen de geringe doorsnede van de opslagloten en het verkiezen van deze als stallen, waar de „melkkoeien” door de mieren worden gehouden en geëxploiteerd. Het lijkt er veel op, dat de dunne takjes, met een overigens sneller bereik van jonge frisse spruiten, de mieren dwingt hun actie tot deze te beperken. In dat geval kan *betrekkelijke* waarde worden toegekend aan de raad om de aantrekkelijke stoffen zo hoog mogelijk te plaatsen. Want... in de kleine takjes gaan ze tot de uiterste toppen, daar is niets veilig voor hen. Ongetwijfeld zouden ze ook de prunus zo behandelen, indien ze... de stam maar beklommen, maar, dat doen ze nu juist niet. De hoogte is dus blijkbaar een bijkomstige factor.

Gaan we iets dieper op de zaak in, dan valt op, dat we moeten denken aan de verbindingen van het nest met de stam en aan mogelijk afschrikkende factoren bij het beklimmen er van door de licht-schuwe dieren. Nu tonen de mieren door hun gedrag duidelijk, dat ze, als ze op het speurderspad zijn, de lichtschuwheid kunnen afleggen. In dat geval kunnen ze dus de stam wel beklimmen. Hun duidelijke voorkeur voor de dunne takjes hangt dus blijkbaar niet samen met het zoeken over de bodem, waarbij ze de stam negeren, maar in het feit dat de dunne wortelloten direct in verbinding staan met het dunnere wortelstelsel, dat door het mierennest loopt, terwijl de stam met de dikke hoofdwortels is verbonden. Feitelijk komt dit neer op een soort verlenging van bestaande mieren-gangen (om dunne wortels) naar buiten, waarbij de blaadjes er voor zorgen, dat de weg, die de speurders (moeten) afleggen, zo weinig mogelijk van de donkere aardgang afwijkt. Er komt nog bij, dat de mieren de gewoonte

hebben de gangen ook door bouw met aardkorrels iets tegen de takjes op te verlengen.

Nemen we nu alle gedragspunten van de mieren in acht, dan moeten we bij uitgestrekte speurtochten van de mieren denken aan een sterke prikkel tot overwinnen van de lichtschuwheid, aan een niets vinden in de nabijheid van het nest en aan het ten gevolge daarvan gemakkelijk kunnen afdwalen van een richting waar wel iets zou kunnen worden gevonden. En de bestrijdingsmiddelen zullen dus zo mogelijk een combinatie moeten inhouden van alle afschrikkende factoren, te weten: a. de niet goed af te sluiten stoffen ver van het nest plaatsen; b. de oud-hollandse zindelijkheid betrachten (immers *ergens* iets vinden betekent er terugkeren en is verkorting van de afstand tot het nog niet gevonden begerde); c. de stoffen h o o g zetten en d. in zo sterk mogelijk licht. Als ze het voedsel dan nog vinden moeten we maar sportief zijn en zeggen: laat ze nu hun gang maar gaan, want ze hebben het zuur verdiend.

Wij vragen Uw aandacht voor . . .

wat wij lezen in andere tijdschriften

Het „VAKBLAD VOOR BIOLOGEN” van dec. 1957 is geheel gewijd aan de wateropname en de waterverdamping door de plant. Prof. dr. W. R. van Wijk en ir. D. W. Scholte Ubink bespreken de natuurkundige grondslagen van de verdamping door planten. Daarbij stellen zij in de eerste plaats het gebruik van fysische wetmatigheden bij de berekening van de verdamping bij planten en dieren aan de orde. Daarna volgen interessante bijzonderheden over de verdamping bij gewassen. Daarbij blijkt, dat in een gemiddeld jaar in het begin van juli de watervoorziening van de gewassen in het algemeen kritiek is.

Prof. dr. T. H. van den Honert bespreekt in een ander artikel de transpiratiestroom door de plant, waarbij hij deze wil zien als een ketenproces. Tenslotte geeft dr. J. F. Bierhuizen in een derde artikel een overzicht van de factoren, die de wateropname — en daardoor indirect de verdamping van de plant — beïnvloeden: beschikbaarheid van water, de aëratie, de temperatuur, de zoutconcentratie van de bodem.

Fop. I. Brouwer

TOERISTENKAMPIOEN VAN 15 FEBRUARI 1958.

Een artikel van Hester Carsten over de Aalscholvers in de wereld, o.a. beschrijving van het africhten van deze vogels voor de visvangst in Japan en China, verder iets over voorkomen en broeden.

BRITISH BIRDS van december 1957 en januari 1958 geeft interessante artikelen over de vogelbevolking van de Coto Donana (Spanje). Een vergelijking wordt gemaakt met de Camargue. De structuur van de streek wordt uitvoerig beschreven met telkens vermelding van de soorten vogels en andere dieren die in de verschillende landschappen voorkomen. Vogel- en landschapsfoto's, merendeels van Erik Hosking, verlichten het geheel.

G. Middelman.

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD, DECEMBER 1957.

”Distribution and decline of bat populations in S. Limburg from 1942 till 1957”, door J. W. Sluiter en P. F. van Heerdt.

In bovengenoemde periode zijn 15000 vleermuizen, behorende tot 12 soorten, geringd. Van 7 soorten heeft men daardoor thans een goed overzicht van hun verspreiding over de grotten en van het verloop van de aantallen.

Door de economische exploitatie van de grotten (mergelwinning, champignonteelt en toerisme) en het verloren gaan van vele grotten, is de vleermuizenstand zeer achteruitgegaan.

Daar door het ringen belangrijke gegevens zijn verkregen en enige soorten wat last van het ringen bleken te hebben, is sinds 1955 het ringonderzoek gestaakt. Wel zullen nog jaarlijks tellingen worden uitgevoerd.

Hn.